No. 131. ZATURDAG 31 OCTOBER. 1857.

VIER EN DERTIGSTE JAARGANG.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30, buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent, behalve 35 cent zegelregt.

GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie *Drenthe* maken bekend, dat de vastgestelde Rekening wegens de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven dezer Provincie over het dienstjaar 1855, tegen betaling, algemeen verkrijgbaar is gesteld bij de Provinciale Drukkers de heeren *H. P. A. van Gorcum en Comp.* te *Assen*.

Assen den 28 October 1857.

Gedeputeerde Staten Voornoemd.

DE VOS VAN STEENWIJK, *Voorzitter.*

W. H. HOFSTEDE, *Griffier.*

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

31 Oct.

„*Delhi, de heilige stad, de residentie van den Grooten Mogol, is in de magt der Engelschen!*" dat is de groote tijding door de mail aangebragt.

De aanval op die sterkte begon op 14 en werd met de inneming bekroond op 20 September.

De Koning en zijne beide zonen ontvlugtten in vrouwen- en de dames van het Hof in mannenkleederen.

Andere berigten deelen mede, dat de Koning gevangen is genomen.

Volgens tijdingen uit Bombay, van gouvernementswege bekend gemaakt, is Delhi op 14 September aangevallen en werd het noordelijk gedeelte der stad op den 16 ingenomen, terwijl op den 20sten de geheele stad in 't bezit der Engelschen was.

De bestorming op den 14den werd uitgevoerd door 4 kolonnes. Eene daarvan werd teruggeslagen — de anderen bereikten hun doel. De bezetting bood hevigen tegenstand, en het verlies der Engelschen werd begroot op 600 man, zoo dooden als gekwetsten, de officieren daaronder begrepen.

Cawnpore en Lucknow boden steeds dapperen wederstand.

Generaal *Havelock* passeerde op 19 Sept. de Ganges en was op het punt, om zich met generaal *Outram* te vereenigen.

Punjaub bleef rustig.

Overigens deelen andere dépêches nog verschillende tijdingen mede, die echter tamelijk verward zijn en geen helder begrip van den stand van zaken geven.

Over 't algemeen zijn de ontvangen tijdingen niet zoo onbepaald gunstig. Ook schijnt het, dat de insurgenten zich in de nabijheid van Delhi bleven posteren. Zij lieten de stad in handen der Engelschen, maar zonder eenigen voorraad van levensmiddelen, terwijl zij daarenboven den toevoer tot de stad konden onderscheppen.

Fransche tijdingen deelen nopens de inneming van Delhi het volgende mede:

„De Koning, het grootste gedeelte der inwoners en het gros der armee zijn ontsnapt.

„De Koning heeft zich op 6 mijlen van de stad gelegerd.

„Generaal *Wilson* heeft de bestorming ondernomen zonder de hulp van Generaal *Havelock*.

„Het 21ste regement der armee van Bombay is ontwapend, ter zake van de ontdekking van een complot. A c h t t i e n soldaten werden met den kogel gestraft.

Uit een materieel oogpunt heeft dus de mail weinig bijzonders aangebragt, maar de zedelijke indruk, door den val van Delhi, op welke wijze de inneming ook geschied moge zijn, is groot, en zal het Engelsch gezag in Bengalen grooten steun geven. Dat de overige provincien rustig bleven, is mede een zeer gewigtig feit.

Duitsche dagbladen hebben in den jongsten tijd nu en dan gemompeld over hoogst verontrustende verschijnselen in het Oosten — verschijnselen, alleen opgemerkt door hen, die een diepen blik slaan in het leven en woelen van onzen tijd.

Zij meenen eene in 't geheim aangekweekte ontevredenheid der Muzelmansche bevolking tegen de Christenen te hebben waargenomen en beweren, dat deze op hunne hoede behooren te zijn tegen een algemeenen opstand, tegen een heiligen oorlog, begonnen en gestreden onder de banier der Halve Maan. Er mag overdrijving zijn in dat vermoeden, wij verwerpen de waarschuwing niet geheel! Zie hier wat een Pruissisch blad dienaangaande mededeelt.

„Niet alleen in Indie, ook in vele steden van den Levant merkt men zekere onrust onder de Mahomedaansche bevolking, en overal in Midden-Azie, Syrie en Egypte haakt elke volgeling van Mahomed naar het bezit van w a p e n e n. Het Belgische Luik en het Engelsche Birmingham, zoo bekend door hunne uitgebreide wapenfabrieken, maken thans goede zaken. Wat er te Calcutta geschiedt onder het oog van den Gouverneur-Generaal — kunnen de Europesche consuls ook in Smyrna, Acre, Alexandrie, enz., opmerken. De vreedzaamste lieden koopen wapenen en geheele steden wapenen zich, en zoo min als een Engelschman, op den avond voor het oproer, antwoord kreeg op de vraag: „wat is er in de stad?" zoo min staat de Turk, de Syriër, de Egyptenaar u te woord, als gij hem vraagt: „waartegen wapent gij u? Een onzer vrienden in den Levant houdt zich reeds op zijne hoede tegen een' algemeenen opstand der Mahomedanen, en roept allen toe die er belang bij hebben dit te hooren: „Waant niet, dat Turkije dankbaar is voor de hulp tegen Rusland verleend. Integendeel, de jongste oorlog voedde den alouden haat der echte Turken tegen de Christenen, en het is niet dan met de diepste verontwaardiging, dat de vereerder der Halve Maan ziet wat er thans te Constantinopel geschiedt, want hij gevoelt de aanmatigingen van Turkije's beschermers in hare volle kracht. Eertijds was het de Moscoviet, dien men verafschuwde, nu zijn het de Franschen, de Engelschen, de C h r i s t e n e n in een woord, en het Tanzimat, het verdrag ten gunste der Christenen, wordt openlijk met verachting bejegend en nooit werd de Christen meer vervolgd dan op dit oogenblik. De openlijke minachting, waarmede de geallieerden dikwijls de Turksche troepen bejegenden, is niet vergeten en liet in het hart der „ware geloovigen" een smartelijken indruk achter. De aangebragte hulp was in hun oog niets dan vernedering, maar wat meer zegt, in die hulp zien zij eene bedreiging tegen hun Profeet en tegen eene heerschappij, die meer dan vier eeuwen gevestigd was aan de oevers van den Bosphorus."

Ziedaar ernstige dingen.

Men hoore en zij waakzaam. De koelte kan aanwakkeren tot een orkaan en ook tot stilte overgaan. Die op den orkaan bedacht was, zal de zorg die hij nam bij rustigen tijd niet beklagen.

De Christenheid vooral heeft er belang bij, dat er een waakzaam oog worde gehouden op de *Halve Maan*.

Hoewel de Engelsche werving, door allerlei kunstmiddels smakelijk gemaakt, een goed resultaat geeft, gelooft men toch dat Engeland eens zal moeten besluiten, tot eene hervorming van zijn krijgswezen en vooral van zijnen koop- en verkoop-systeem, wat de officiers-betrekkingen aangaat. Dit systeem is overigens een hoogst merkwaardig feit. De rang van overste kost soms bijna *honderd duizend gulden*. Nu zoudt gij waarde lezers welligt denken: „als ik twee duizend gouden ducaten in den zak had, zou ik mij wel bedenken, eer ik achter het kalfsvel stapte en in Indie moest vechten tegen slangen en schorpioenen, met koude en heete koortsen. Ik leefde liever in een Drentsch gehucht, zonder uniform, als ongeplaagd privaat-persoon. Maar 's menschen zin is 's menschen leven en in Engeland zijn een paar overste-epauletten een zeer gezocht artikel. Het mooist is dat het ministerie van oorlog geen cent van de koopsom schijnt op te steken. Als bv. een jong John Bull vaandrig wil worden, vervoegt hij zich niet bij de regering, maar bij iemand die vaandrig is, dit als zoodanig zat is en nog te volbrengen heldendaden gaarne aan een ander overlaat. Tusschen deze beide personaadjes wordt nu de handel gedreven en zoo gaat het ook in de hoogste graden. Of men zich nu ook op die zelfde wijze tot generaal kan promoveren, weten wij niet, maar wel dat een regements-commando aldus kan worden v e r- en g e kocht.

De overdragt van het koninklijk gezag op den Prins van Pruissen, beperkt dezen binnen veel erger grenzen, dan hem zouden zijn afgebakend, als hij aan 't hoofd stond van een Regentschap. Deze Vorst is dus niets anders dan iemand die eene bepaalde lastgeving ontving en deze volgens bekende voorschriften moet uitvoeren. Zijne verantwoordelijkheid is echter nu ook niet zwaar. Eéne vraag bleef bij deze overdragt onbeslist en dat interesseert het publiek in hooge mate, deze namelijk: behoort ook het Huis des Konings (*Hausministerium*) onder de instellingen, welke geplaatst zijn onder de leiding van den Prins van Pruissen? Er zijn die hierop j a antwoorden, ook omdat de Chef van dat Huis, de kabinets-orde, de overdragt behelzende, teekende, maar anderen twijfelen, en juist zij zien in dat Huis des Konings, het centrum van het Binnen- en Buitenlandsch bestuur.

Men verzekert daarenboven dat de Koning tot op dit oogenblik nog inzage heeft van alles, welligt uit gewoonte. Die het bestuur heeft, vraag het maar aan eene oude huismoeder, die eene jonge vrouw naast zich krijgt, k a n den schepter des gezags niet in éénen uit de handen geven.

De Sleeswijk-Holsteinsche kwestie begint dreigend te worden, immers de Pruissische Regering wenscht die onmiddelijk voor de Duitsche Bondsvergadering te hebben gebragt.

Heeft de Prins van Pruissen de hand hier reeds in het spel? — vraagt men.

De Deensche Volksdag heeft beslist, dat de Constitutie, thans in werking, verbindend is voor het geheele grondgebied der Monarchie.

De Donau-kwestie keert de politieke wereld als 't ware onderste boven, trouwens nu het volk in die oorden eene Vereeniging wenscht, aanvankelijk ook het doel van Rusland, Frankrijk en Sardinie, wil men nu, dat het Hof van Berlijn en zelfs dat van St. Petersburg, er nu t e g e n zijn!

Dat de Engelsche pers hare stem nog verheft tegen den wensch der bevolking van de Donau-oevers, om namelijk vereenigd te worden onder één Hoofd, geeft de Fransche *Patrie* aanleiding, om zich daarover te verwonderen, en de vraag, die genoemd blad in dit opzigt aan John Bull rigt, is niet onbelangrijk. Het zegt: „gij, die zoo prat zijt op volks-vrijheid, die u laat doodslaan, als men een ander een hair krenkt op politiek gebied — gij, die overal optreedt voor verdrukte Volkeren — waarom verzet gij u tegen den volks-wil in den Donau-Vorstendommen?"

Onpartijdigen zien nog één middel, dat alle twistenden in één schuitje kan brengen, en dat is eene spoedige bijeenroeping van het Parijsche vredes congres. Daar kunnen alle belangen vrij worden gewikt en gewogen, en voorwendsels zouden te ligt er worden gevonden, even als zij zich geen gezag wisten te verschaffen tijdens de eerste bijeenkomst van het Congres.

De Sardinische Regering heeft de Wetgevende Magt ontbonden, nieuwe verkiezingen uitgeschreven op den 14e November en de bijeenkomst der nieuwe Vertegenwoordiging bepaald op 18 December.

Te Turyn hield men zich zeer bezig met de ellende, door de financiele crisis allerwege veroorzaakt. In die stad zelve leed men tot nu toe weinig schade. Brieven uit Milaan schetsten de financieele crisis aldaar met akelige kleuren, en de val van één handelshuis aldaar bragt geheel Noordelijk Italie in schrik.

In Oostenrijk begint men in ernst te denken aan eene vermindering van het leger, en dat doet men onder de geld-plak; trouwens, financieele nood is een harde leermeester. Te eerder zal men tot eene kolossale afdanking besluiten, omdat Rusland voorging, Rusland, dat daartoe niet gedwongen werd, maar verder denkt, dan de dag van morgen. De Oostenrijksche armeé telt 62 regementen infanterie, 14 grens-regementen, 32 bataillons jagers, 12 regementen infanterie, 12 bataillons van de genie en 40 regementen kavallerie.

Men ziet hieruit, dat men veel kan naar huis zenden en nog veel kan behouden, en de schatkist zou er wèl bij varen en ten slotte ook de schuld-eischers van den Staat.

Volgens eene telegrafische depêche te Parijs op 26 jl. ontvangen, is het nieuwe Spaansche kabinet kant en klaar en is het aldus geformeerd:

Armero, Minister van Oorlog, kabinets-president.
Martinez de la Rosa, Minister van Oorlog.
Cosans, Minister van Justitie.
Mon, Minister van Finantien.
Bastillos, Minister van Marine.
Bermudez de Castro, Minister van Binnenlandsche Zaken; en
Salaverria, Minister van Openbare Werken.

Allen namen, die bekend zijn geworden in de tien jongste jaren.

Iedereen kent de gematigd constitutionneele beginselen van de heeren *de Mon*, *Martinez de la Rosa* en *Bermudez de Castro*, terwijl de heer *Salaverria* Minister van Finantien was onder *O'Donnell*.

De wijziging van het Turksche Ministerie is op het lustslot Compiègne, waar Keizer *Napoleon* met de zijnen op de korte en lange jagt gaat, zeer ernstig opgenomen, en de heer *de Persigny*, zegt men, is gelast om van het Engelsche Kabinet opheldering te vragen, nopens eene Ministericele verandering, waarin Lord *Redcliffe* gewis de hand had.

Ook verzekert men, dat de Keizer van Frankrijk zoo verstoord is op grootvader *Redcliffe*, dat hij nu spijt gevoelt, tijdens zijn bezoek op Osborne, de terugroeping van dien staatsman niet te hebben geëischt.

't Gerucht dat de biljetten der Fransche bank een gedwongen koers zullen hebben, is op officieele wijze gelogenstraft.

Zijne Excellentie *Yeh*, de bekende zeer stoutmoedige Chinees, die zulk eene rol tegen het trotsche Albion durfde spelen, is naar Pekin geroepen, ten einde aldaar lof en eer te ontvangen voor zijn dapper gedrag. Zijn opvolger, was na eene reis van 4 maanden te Fouh-Kien aangekomen en was ziek. Toch had hij nog lust genoeg om hoogte te krijgen van de militaire bewegingen en plannen der „roode barbaren" — dit is: der Christenen.

Zijne Chinesche Majesteit en Zijne Hoogheid *Yeh* schepten moed uit Indie, maar als hun die maar niet in de schoenen zakt, als zij hooren: *Delhi is gevallen!*

Nog altijd levert de geldnood in Europa, droevige stof tot allerlei ellende en ernstige beschouwingen.

De Londensche beurs was op 26 jl. weder zeer in beweging, hoofdzakelijk ten gevolge van verontrustende Amerikaansche berigten. Nog altijd wordt er veel geld naar de nieuwe wereld gezonden en wel in de vorige week eene som van ongeveer *vyf millioen gulden*, behalve de zeer aanzienlijke sommen, door passagiers medegenomen en natuurlijk niet bekend.

De stoomboot *Arabia*, zondag te Liverpool aangekomen, meldt dat 14 October jl. a c h t t i e n Amerikaansche banken hunne betalingen hadden gestaakt. Dit besluit werd door de gezamenlijke directeuren, na eene beraadslaging, die 3 uur aanhield, genomen, terwijl ook de bank van New-York den sleutel op de kist leide — tot nader order.

Tevens kwamen zij overeen, om zoo spoedig mogelijk (als of zulk eene overeenkomst zoo verrassend was!) de finantieele operatien te hervatten, iets waarbij zij zelven wel niet het minste belang hadden.

Te midden van al die finantiele ellende is de vrijbuiter *Walker* druk bezig, zich uit te rusten tot eene vernieuwde poging om te bezitten wat eens anders is, en vindt krachtige hulp bij hen, die op dit oogenblik niet kunnen geven wat een ander wettig toebehoort.

Dit is nieuwere politiek!

Het cijfer der bankeroeten te New-York, bedroeg op 14 Oct. t w i n t i g millioen en dat der sommen, wier betaling was uitgesteld, meer dan *twee honderd millioen gulden*.

Waar cijfers zoo spreken behoeft men geene w o o r d e n.

31 Oct.

Uit Indie worden nog de volgende tijdingen medegedeeld:

Vele inwoners van Delhi hebben aan de Engelschen om genade gesmeekt na de inname der vesting, die hun toegestaan is. Ook vele Cipayers hebben vergiffenis verzocht, doch aan hen is dit verzoek geweigerd. Van de belegerden zijn velen ontkomen, voornamelijk kavalleristen. De Engelschen waren bij den storm 10.000 man sterk.

Een detachement van het korps van Generaal *Outram* had onder Majoor *Eyre* een corps insurgenten verslagen, dat dezen Generaal wilde bemoeijelijken in zijnen marsch, die ten doel had zich met Generaal *Havelock* tot ontzet van Lucknow te vereenigen. In Punjaub bleef alles rustig. In het gebied van Nerbudda was een Inlandsch regement van Bengalen opgestaan en gedeserteerd, zonder de officieren evenwel letsel te doen. De insurgenten van Banda hadden zich van Nagode meester gemaakt en met het opgestane 50e regement van Bengalen vereenigd. De insurgenten van het legioen van Jodphore hadden den 9 Sept. de troepen van den radjah van Jodhpore verslagen, den generaal gedood, drie kanonnen genomen en zich met de rebellen van Arrah vereenigd. Den 18 Sept. was Generaal *Laurence* uit Bewar getrokken en had de rebellen genoodzaakt in Gayak de wijk te nemen; deze plaats te zeer versterkt vindende om haar met zijne magt te durven bestormen, was hij echter teruggekeerd. Het gouvernement van Bombay had ter zijner versterking troepen gezonden. — Te Gwalior had de Scinde te kennen gegeven, dat hij eene magt van 15000 man op de been bragt, om de vlugtelingen van Delhi den weg af te snijden. Den 9 Sept. was de Inlandsche artillerie te Hyderabad, uit voorzorg ontwapend, even als den 13e een regement te Kurrachee, dat van plan was op te staan; vijf en twintig man die gedeserteerd waren, werden gevat en ter dood gebragt. Een gedeelte der van Mauritius gekomen troepen was naar Kurrachee gezonden. Khelat was zeer aan het gisten. In het presidentschap Bombay was alles rustig.

Het getal der uit Engeland naar Indie gezonden troepen bedraagt 33.568 man. Vóór het einde van het jaar zal dit tot 40.000 man gebragt worden.

Blijkens berigten uit New-York van den 17 dezer was de finantiele krisis voorbij. De uitzigten waren algemeen verbeterd. Dientengevolge waren granen hooger. Er was ruim $1\frac{1}{2}$ millioen dollars aan goud van Californie ontvangen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Blijkens het voorloopig verslag omtrent hoofdstuk I der Staatsbegrooting over 1858 is door eenige leden de wensch geuit, dat de Regering er toe mogt kunnen besluiten, om voortaan aan de aanspraak, waarbij de jaarlijksche Staatsbegrooting wordt ingediend, eene andere inrigting te geven, en dat een overzigt wierd geleverd van den toestand des lands, van den voor- of achteruitgang, die zich in de onderscheidene rigtingen der nationale bedrijvigheid openbaart, en van de inzigten der regering omtrent de meest belangrijke takken van staatsbeheer. Daarbij zouden opgaven te voegen zijn van verkregene uitkomsten bij de onderscheidene onderdeelen der administratie, die thans òf in de overgelegde stukken hier en daar verspreid worden aangetroffen, òf die de Kamer niet erlangt dan na opzettelijk deswege eene vraag aan de regering te hebben rigt

Wanneer men, met de begrootingen en staatsrekeningen in de hand, de oorzaken van die gestadige vermeerdering der staatsuitgaven nagaat, wordt men, volgens deze leden, bevestigd in het vooruitgezet gevoelen, dat, misschien ook ten gevolge van den financieelen voorspoed der laatste jaren, de lessen der spaarzaamheid bij de onderscheidene takken van algemeen bestuur al meer en meer uit het oog worden verloren.

Verscheidene andere leden konden zich met de strekking der voorafgaande beschouwingen niet ten volle vereenigen. Zij erkenden, dat de staatsuitgaven trapsgewijze toenemen, maar meenden, dat men, om billijk te zijn, de onderscheidene daartoe zamenwerkende oorzaken niet uit het oog moest verliezen. Met de toenemende bevolking zijn in allerlei rigting de behoeften vermeerderd.

Ook naar aanleiding der gezegden in de aanspraak van den Minister van Financien van den 24 Sept. jl., over bij de regering plaats hebbende overwegingen omtrent eene meer algemeene verhooging van de tractementen der ambtenaren, is dit punt in al de afdeelingen opzettelijk besproken. Daarbij waren er enkele leden, die zich met nadruk voor eenen krachtigen maatregel van dien aard verklaarden, en aan al de ambtenaren van minderen rang eene evenredige verhooging van bezoldiging wilden hebben toegekend.

De meerderheid verklaarde zich echter stellig tegen zoodanigen algemeenen maatregel, waarvan de gevolgen niet te berekenen waren, en die zich al spoedig in verhooging die belastingen en dus in een voor de welvaart der maatschappij zeer wezenlijk kwaad zou oplossen

Dat zeer vele rijksambtenaren, vooral degenen, die met een groot gezin bezwaard zijn, in kommerlijken toestand verkeeren, was men ver van te ontkennen; doch, als men niet de welwillendheid van een welgeplaatst gemoed, maar de koele rede laat spreken, rees de vraag, of zeer velen dit niet aan zich zelven te wijten hadden, en vooral ook door het voeren van eenen te hoogen staat hun eigen ongeluk te okkenden.

Het voorloopig verslag betrekkelijk het IIde hoofdstuk (*Hooge Collegiën van Staat en het Kabinet des Konings*) dringt, in de eerste plaats, aan op de indiening van de wet tot herziening van den tabel, regelende de kiesdistricten. Voorts werd aangemerkt, dat de kosten der enquête, betrekkelijk het Zwolsche diep, geene vruchten zullen dragen, indien de regering zich niet de verlengen resultaten ten nutte maakt, tot het nemen van een bepalden maatregel wegens deze zaak. Naar velen gevoelen, is het gezamenlijk cijfer der bezoldiging van de ambtenaren bij de Algemeene Rekenkamer veel te hoog, en daarom heeft men met dubbel leedwezen gezien, dat deze post voor 1856 nog op eene indirecte wijze is verhoogd. Tegen de verhooging van den post voor onvoorziene uitgaven met f 2000, waren eenige leden gestemd, te meer, omdat voor een gedeelte die post scheen besteed te worden aan eene vijdelingsche verhooging van vaste tractementen.

De voorgestelde afschaffing van de 38 opcenten van het geslagt heeft de goedkeuring der meerderheid niet weggedragen. Al dadelijk vond men in het gebeurde met opzigt tot dien accijns een bewijs van weifelmoedigheid en gemis van een vast stelsel, dat weinig geschikt is om het vertrouwen in het beheer onzer geldmiddelen te versterken. De tegenwoordige minister van finantien, zeide men, heeft bij zijne optreding zich tegen de afschaffing van eenige hoofdbelasting verklaard, en het voornemen te kennen gegeven, om zich vooreerst tot de vermindering der opcenten op de meest drukkende belastingen te beperken. Hij heeft zich van dat voornemen laten afbrengen en den zeer doortastenden maatregel tot geheele afschaffing van het gemaal helpen tot stand brengen. Bij zijne mededeeling van den 11 Mei dezes jaars heeft hij het stelsel van vermindering der directe belastingen voorgestaan, en eene verdere afschaffing van accijnsen zeer op den achtergrond geschoven, met bijvoeging evenwel, dat, als later zulk een maatregel weder mogelijk wierd, de opheffing van den accijns op de brandstoffen het eerst in aanmerking zou komen. Weinige maanden later ne mt hij eenen maatregel tot bevordering der gelijkmatige opbrengst van den accijns op het geslagt, die in zijne gevolgen voor de bevolking der groote steden uitermate drukkend moest zijn, en waartegen men dus voorzien kon, dat talrijke stemmen zich zouden verheffen. Nu werkelijk die tegenstand zich openbaart, komt hij niet op den maatregel zelven terug, maar, vergetende, dat daardoor de in de verte toegezegde afschaffing van den accijns op brandstoffen alweder moest verschoven worden, doet hij het voorstel om de opcenten van den accijns op het geslagt te doen vervallen. Bij zijne verdediging van dat voorstel beroept hij zich op de noodzakelijkheid om de vleeschprijzen voor den middelstand niet nog meer te verhoogen, en gebruikt déze en gene uitdrukking, die het voorstel van negen leden der Kamer tot afschaffing van den accijns op het geslagt in het geheugen roept. Men vraagt, of zoodanige handelwijze niet veeleer van toegeven aan de omstandigheden van het oogenblik, dan van het volgen van een stelsel getuigt.

Te Soerabaija is op 15 Aug. een allerverschrikkelijkste brand uitgebarsten, die in een betrekkelijk korten tijd, niet minder dan 519 bamboeshuizen, 15 steenen huizen met atap gedekt en 20 steenen huizen in de asch gelegd of zwaar geteisterd heeft. De daardoor berokkende schade wordt opgegeven te zijn f 184,554

's Gravenhage, 29 Oct. Men verzekert, dat H. M. de Koningin in de helft der volgende maand van hare buitenlandsche reis alhier zou terugkeeren. Omstreeks denzelfden tijd wordt ook de terugkomst van Z. K. H. den Prins van Oranje te gemoet gezien.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De wijk der hallen was gisteren in groote beweging; de brood-, groenten-, gevogelte- en aardappelmarkten, die gehouden werden tusschen de kerk St. Eustache en de straten St. Honoré, Deux-Ecus en des Prouvaires, zijn verplaatst naar de nieuwe centrale hallen. Na het vertrek der kooplieden, is men overgegaan tot de afbraak der uitstallingen, waaronder eene groote menigte ratten sedert langen tijd verblijf hield. Kinderen met stokken gewapend en verscheidene honden uit de buurt, maakten onder het levendigste gejuich der omstanders, jagt op het ongedierte, waarvan eenigen tot onder de rokken der vrouwen eene schuilplaats zochten. Men schat, dat er een duizental ratten gedood zijn.

ENGELAND.

Bij eene dezer dagen te Belfast gehoudene vergadering van het Iersche bijbelgenootschap, deelde een zekere heer *Graham*, een Engelsch geestelijke te Bonn, aan de aanwezigen mede, dat de generaal *Havelock*, ofschoon tot de secte der doopsgezinden behoorende, te Bonn een lid zijner kerk is geweest, tot wier leden ook des generaals echtgenoot en dochter sinds zeven jaren behoorden. Hij verhaalde voorts de volgende anecdote, welke hij van mevr. *Havelock* had vernomen. Toen de generaal als kolonel met zijn regement in het veld was, voerde hij altijd eene tent bij zich, in welke hij het Evangelie predikte; ook verrigte hij menigmaal eene doopplegtigheid. Daarover werd naar het hoofdkwartier in afkeurenden zin gerapporteerd en geklaagd, dat zoodanige handeling onmilitair en ongepast was. De opperbevelhebber, lord *Gough*, wees de klagt niet af, doch deed, ten einde niet onregtvaardig te zijn, de gesteldheid van het door *Havelock* gekommandeerde regement onderzoeken. Nu bleek het bij de vergelijking der rapporten, nopens de zedelijke gesteldheid der verschillende in Indie aanwezige regementen, dat het regement van *Havelock* aan het hoofd van de geheele lijst stond. Bij die troepen waren minder gevallen van dronkenschap, stokslagen en arrest voorgekomen, dan in eenig ander regement. Zoodra de opperbevelhebber zich hiervan had overtuigd, zeide hij: „Ga en breng den generaal *Havelock* mijnen groet en zeg hem, dat hij het gansche leger mag doopen."

— De *Times* zegt in zijn beursberigt omtrent den invloed der Amerikaansche crisis op Engeland: „Het oogenblik is een tijd van beproeving voor onzen moed en onze zelfbeheersching, anders niet. Wij hebben klaarblijkelijk geene moeijelijkheden te verwachten dan die, tegen welke wij ons welgemoed behooren te wapenen. Geene natie was ooit in een toestand gelijk aan dien waarin wij ons thans, ten gevolge van de muiterij in Indie en van het instorten van het amerikaansche financie-stelsel, bevinden; doch deze tegenspoeden vinden ons deugdelijk gaaf, en wij kunnen ze alzoo met waardigheid afwachten en door onderling op elkander te vertrouwen het bestuur daarover blijven behouden."

Het lijdt geen twijfel dat Engeland in deze oogenblikken buitengewone krachten ten toon spreidt, en het is jammer in boven aangehaald blad eene zekere aanmoediging tot het staken van betalingen te lezen, wanneer het verklaart, dat het geene schande zijn zal, indien eene firma die hare zaken volgens erkende handelsbeginselen gedreven heeft, failleert, en dat de schuldeischers alsdan alle toegevendheid behooren te betoonen, ten einde het herstel zoo veel mogelijk te bevorderen. Er is in Engeland wezenlijk geene aanmoediging noodig tot staking van betaling, hetzij met of zonder schade, en er zijn steeds lieden, die van eene krisis gebruik maken om, zoo als men zegt, „in goed gezelschap" te failleren. De aanmaning tot toegevendheid heeft aanleiding gegeven tot het vermoeden dat er iets dreigends bestaat.

— Omtrent de anders onbegrijpelijke omstandigheid, dat zoo weinige Engelsche troepen in Indie zich niet alleen tegen zoovele duizende goede inlandsche soldaten staande houden, maar deze zelf slag op slag toebrengen, mag men niet vergeten, dat de muiters zonder eenheid werken, dat zij geene officieren hebben, maar sergeanten tot kolonels en generaals zijn bevorderd, dat daardoor de tucht geheel is vernietigd, en dat elk soldaat, wanneer hij genoeg geroofd heeft, of het om andere redenen goed acht, zijn eigen weg gaat. Eene onderdrukking van den opstand wordt door zulk een toestand zeer vergemakkelijkt.

BELGIE.

De gemeentelijke verkiezingen in Belgie zijn bijna in alle steden volledig in liberalen zin uitgevallen. Te Brussel, Antwerpen, Gend en Namen was de overwinning der liberalen volkomen.

— Gisteren is de oostzijde van het entrepôt-dok te Antwerpen ingestort, waarbij elf personen onder het puin zijn bedolven. Twee zijn er echter reeds uitgehaald.

DUITSCHLAND.

De Pruissische regering heeft den heer *von Bismarck-Schönhausen*, haren gezant te Frankfort, in last gegeven, onverwijld de medewerking van de bondsvergadering en de ondersteuning van Oostenrijk in te roepen, om een einde te maken aan het conflikt tusschen Denemarken en de Deensch-Duitsche hertogdommen.

— Voor de jury te Dantzig werd den 19den en 20sten Oct. een treurig drama gespeeld. De tot nu toe ter goeder naam en faam gestaan hebbende familie van den goudwerker Biber, bestaande uit de ouders en vijf volwassen kinderen stonden, als aangeklaagden voor genoemde regtbank. Sedert geruimen tijd namelijk waren bij de openbare kassen te Dantzig valsche 2 thlr.-stukken te voorschijn gekomen, waarvan genoemde goudsmid als vervaardiger werd ontdekt. In den loop van het onderzoek, kwam het aan den dag, dat de gezamenlijke leden der familie meer of minder aan de vervaardiging en uitgifte hadden deel genomen. De regtbank veroordeelde den vader tot 10 jaren tuchthuisstraf, drie zonen en eene dochter tot 8 en 5 jaren; de vrouw werd wegens begunstiging der misdaad tot eene geldboete van 50 thlrs. veroordeeld, en een achttienjarige zoon van de aanklagt van niet-aangifte vrijgesproken.

NOORD-AMERIKA.

In het gebouw van in- en uitgaande regten te Richmond is in den nacht van den 12den ingebroken; de brandkast heeft men door buskruid open doen springen, en 150,000 dollars in gouden 20 dollar-stukken, en 5700 dollars in vijfdollar-stukken, ontvreemd. De dieven hebben 46,000 dollars achter gelaten.

ITALIE.

De Paus is 17 Oct. uit Civita-Vecchia te Rome teruggekeerd. Bij de plegtigheid van het leggen van den eersten steen voor het spoorweg-station aldaar, had een zonderling incident plaats Nadat de plegtigheid was afgeloopen, werd de Paus en vele wereldlijke en geestelijke dignitarissen door den delegaat tot een door de stad gereed gemaakt ontbijt (lauto vin fresco) uitgenoodigd, waar aan gehoor gegeven werd, maar bij de aankomst bleek, dat het binnengedrongen volk ook hongerig was en het grootste gedeelte van het lekkers opgegeten of ingepakt had. De Paus troostte zich over deze teleurstelling en herinnerde schertsend aan het Latium ferox.

ASSEN, 31 October.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Amsterdam. Vrijdag, 30 Oct. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $62\frac{3}{8}$ percent. Dito 4 pCt. $95\frac{13}{16}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. 103 percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $83\frac{5}{8}$ percent.

Granen en Zaden.

Koolzaad lager; op Nov. f 426. — Raapolie lager; op 6 weken f $41\frac{1}{4}$. — Tarwe flaauw; 133 ponds jarige witbonte Poolsche f 380. — Rogge prijshoudend; 118 ponds Archangelsche f 175. — Garst slap. — Haver prijshoudend.

Leeuwarden, 30 Oct.

Op de markt van heden waren de prijzen als volgt:

Tarwe. per mud.			**Boekweit.** per mud.		
54 ponds	puike witte	f 9-00	52	ponds Zand	f 7-10
56 „	roode	- 8-25		Veen	- 7-60
Rogge. per mud.			**Haver.** per mud.		
52 ponds	Inlandsche	f 6-00	$35\frac{1}{2}$	ponds fijne	f 4-30
53 ponds		- 6-20	31	„ blanke voer	- 3-70
			31	„ zwarte	- 3-70
Garst. per mud.			**Boonen.** per mud.		
46 pds.	nieuwe winter	f 5-60		Paardeboonen	f 0-00
$44\frac{1}{2}$ „	zomer	- 0-00			
Koolzaad.	f 00-00 tot f 00.00		**Boter.**	per $\frac{1}{4}$ ton	f 50-50

Lijnzaad f 12-75 tot f 00.00. **Kaas** f 35.—

Het gewigt der Granen is naar $\frac{3}{4}$ mud. berekend.

Onze Graanmarkt was heden buitengewoon flaauw waardoor alles tot bovenstaande verlaagde prijzen is afgegeven.

Het Provinciaal Museum van Oudheden in dit gewest, is dezer dagen wederom in 't bezit gekomen van eenige steenen voorwerpen, door den heer *H. Winters Cz.*, opzigter bij het maken van den kunstweg van hier naar Beilen geschonken, en van eene gouden munt, gevonden onder Grolloo, hebbende aan de eene zijde rondom het wapen van Gelderland in Gothische letters het randschrift: *Moneta nova aurea ducis Gelriae*, en aan de andere zijde rondom een geharnaste ruiter dit omschrift: *Karolus dux Gelriae.*

— Men verneemt, dat de heer Mr. *H. Vos* zijn ontslag genomen heeft als wethouder dezer gemeente, alsmede dat in de heden avond te houdene raadsvergadering de beëdiging en in functietreding van den nieuw benoemden Secretaris zal plaats hebben.

* **Staphorst, 29 Oct.** In de vorige week hield L. H. te R. een ontzettend ongeluk. Naar het bouwland rijdende, nam hij een geladen geweer mede, om op de

kraaijen te schieten. Kort bij het land komende, legde hij het geweer korter bij zich en wel zoo, dat de loop op hem aanwees. Onverwacht gaat het schot af en hij kreeg de volle lading in het been. Na eenige dagen erbarmelijk lijden, is hij in 't begin dezer week bezweken, nalatende eene bedroefde weduwe en een kind, te jong om deszelfs groot verlies te gevoelen.

Hij was een trouw echtgenoot en een goed mensch.

* **Coevorden**, 28 Oct. Eene brutale diefstal had gisteren nacht te Laar, een uurtje van hier, plaats. De pas gehuwde H. M. aldaar, geheel reisvaardig om met zijne jonge vrouw den volgenden morgen met der woon naar deze gemeente te vertrekken, had de onvoorzigtigheid een paar kisten, waarin zich hunne beste bezittingen bevonden, in de schuur te plaatsen, ten einde dezelve 's morgens dadelijk bij de hand te hebben. Hoe groot was echter hunne teleurstelling, toen zij, reeds vroeg in de schuur komende, de eene kist — waarin het geheele uitzet der jonge vrouw geweest was, ledig vonden. De andere, waarin zich, behalve de kleederen des jongmans, eene nog al aanzienlijke som gelds bevond, was gelukkig aan de opmerkzaamheid der dieven ontsnapt, ten minste zij was geledigd noch geopend. Het ontvreemde bestond in een boek met zilveren sloten, een zilveren beugel, eenige gouden ringen, zes stukken linnen, eenig gesneden linnen, zes vijfschaften jakken en rokken, en eene menigte andere vrouwen kleedingstukken, door jaren lange spaarzaamheid bij elkander gebragt. Wenschelijk ware het, dat de daders van deze en meer dergelijke diefstallen, zoo nu en dan in deze buurt voorvallende, eens ontdekt en gestraft werden.

* **Meppel, 29 Oct.** Heden morgen tusschen 7 en 8 uren heeft hier een treurig voorval plaats gevonden; de azijnmakersknecht *J. B.* alhier, heeft door verdrinking een einde aan zijn leven gemaakt; om zekerheid te hebben, dat zijn lijk zou teruggevonden worden, althans dit gist men, had hij een touw aan een zijner beenen en aan den telegraafpaal bevestigd, die aldaar op den kant van den wal staat, en is toen met blijkbare vastberadenheid, om zich het leven te willen benemen, in de korte nabijheid van zijne woning in de Woud-A gesprongen; het moet hem zelfs aanvankelijk moeite gekost hebben om zich onder water te houden tot bereiking van zijn doel, dewijl ook aldaar de waterstand vrij laag is. De oorzaak van deze wanhopige daad, laat zich thans nog met geene zekerheid verklaren: men heeft sedert eenigen tijd eene zekere zwaarmoedigheid bij hem opgemerkt, die onverzettelijk bij hem scheen te zijn, doch waarvan men de ooraaak niet regt kon te weten komen. Overigens was het gedrag en de handelingen van dezen ongelukkigen onberispelijk, althans in het openbaar. Hij laat eene treurende vrouw en eenige bedroefde kinderen na.

* **Diever**, 29 Oct. Gisteren had alhier de verkiezing plaats van een lid van den gemeenteraad, voor wijlen den heer *H. Kok*. Er waren ingeleverd 39 Stembriefjes, waaronder een van onwaarde. Hiervan bekwamen *K. Kok* 15, *F K. Offerein* 9. *J. Oosterveld* 3, en *H. van Zomeren*, A. *Kok*, *H. F. Prakken* en *F. Veenhuis* ieder 2 stemmen en nog drie personen ieder eene stem. Er moet alzoo eene herstemming plaats hebben, tusschen *K. Kok* en *F. K. Offerein*.

Frederiksoord, 29 Oct. Naar men van goeder hand verneemt zijn de onderhandelingen der regering met het nieuw gekozen bestuur der *Maatschappij van Weldadigheid*, zoo ver gevorderd, dat men het voortdurend bestaan dier inrigting als verzekerd mag beschouwen.

REGTSZAKEN.

Arrondissemenst Regtbank te Assen.

30 Oct. *S. C.* te Coevorden, wegens verstoring der openbare Godsdienstoefening, als niet overtuigend bewezen vrijgesproken; — *L. W.* te Coevorden, wegens moedwillige toebrenging van slagen, veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf en f 8 boete; - *J. W. M.* te Uffelte, wegens het tappen na 10 uren s'avonds, veroordeeld tot eene geldboete van f 12 en subsidiair tot 3 dagen gevangenisstraf.

INGEZONDEN STUKKEN.

Nederlandsche Spoorwegen.

Opmerkelijk is de algemeene belangstelling, die men voor de Nederlandsche spoorwegen in de laatste tijden heeft waargenomen.

Indien men aan de geruchten mag geloof hechten, dan is in vier afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen, dat men ondersteunen moet:

1o. De spoorwegen in het Noorden van het Rijk;
2o. De spoorweg van Vlissingen tot Venlo; terwijl in eene der afdeelingen is ter sprake gebragt:
3o. De zoogenaamde spoorweg van den heer *Bredius*;
4o. De spoorweg van Amsterdam naar den Helder.

Het belang dezer spoorweglijnen is op verschillende wijzen en in verschillende geschriften aangetoond. De redenen, waarom onze spoorwegen tot heden niet genoegzaam rentenen konden afwerpen, zijn ook mede met kennis van zaken aangetoond. Wij zullen dus niets daarbij voegen, maar een anderen weg inslaan, dan tot heden gevolgd is, door aan te toonen, hoedanig de verschillende spoorwegen door groote maatschappijen het best uitgevoerd en met voordeel geëxploiteerd kunnen worden.

Wanneer men dan de strekking nagaat, die voor bevordering der spoorwegen bij de Regering en de Tweede Kamer wordt aangenomen en men de kaart van ons land overweegt, dan zouden wij denken, dat men drie groote maatschappijen moet tot stand brengen; te weten:

1o. Eene maatschappij voor de Noordelijke spoorwegen;
2o. Eene maatschappij voor de spoorwegen van het midden des Rijks;
3o. Eene maatschappij voor de Zuidelijke spoorwegen.

Neme men aan, dat zoodanige groote maatschappijen kunnen gevormd worden, dan zullen wij achtereenvolgens trachten aan te toonen, wat het belang van het algemeen, en dat der maatschappijen wezen moet.

1o. Maatschappij voor de Noordelijke Spoorwegen.

Hiertoe zoude behooren de weg van Harlingen, Leeuwarden, Meppel, Zwolle tot Arnhem, en van Groningen, Assen, Meppel tot Arnhem. Volgens het ontwerp der Regering zou de overgang van de Rivier de IJssel, te Deventer plaats hebben, en ware de spoorweg van Zevenaar tot Rheine niet in concessie gegeven, dan zou de overgang te Zutphen met de rigting van Zutphen op Rheine zeker ernstige overweging mogen verdienen, en dit gedeelte mede aan de maatschappij van het Noorden moeten behooren.

Wij zouden dan ook de aansluiting te Rheine, de voorkeur geven boven die van Leer, daar men altijd moeijelijkheden zal ondervinden in den weg van Leer tot Bremen, terwijl die van Rheine tot Bremen, door de vele belangen, die aan dien weg verbonden zijn, eenmaal moet tot stand komen.

Eene zoodanige maatschappij zal spoedig zoo magtig kunnen worden en zooveel crediet kunnen krijgen, dat alle de wegen, welke het Noorden verlangt, in weinig tijds zullen tot stand komen. Het is dan ook te betreuren, dat de weg van Rheine tot Zevenaar met het Belgisch beginsel en zelfs door een Belgisch Ingenieur wordt uitgevoerd. Raadpleegt men de kaart, dan zal het duidelijk zijn, dat die maatschappij de bedoelingen moet hebben, om de verlenging des wegs tot 's Hertogenbosch te verkrijgen, waardoor zij meester zijnde van het grootste gedeelte der lijn, Antwerpen zal bevoordeelen ten nadeele van de Hollandsche steden, iets wat alsdan gemakkelijk kan zijn, door het aannemen van conventioneele tarieven, die niet dan aan de groote Antwerpsche expéditeurs zouden bekend zijn. Wij vertrouwen echter, dat de Regering zal kunnen beletten, dat immer zoodanige verlenging aan de maatschappij voor den spoorweg van Zevenaar tot Rheine gegeven worde, maar dat door den drang der omstandigheden de exploitatie van dien weg, hetzij aan de maatschappij der Noordelijke spoorwegen, hetzij aan de maatschappij voor de spoorwegen in het midden des Rijks, afgestaan worde, iets waarvoor te meer aanleiding is, daar de lengte des wegs niet groot genoeg is, om op zijn geïsoleerd standpunt, voordeelige uitkomsten daarvan te verwachten. Men vergete daarbij niet, dat alleen groote maatschappijen goede uitkomsten kunnen opleveren, omdat de algemeene kosten bij groote en kleine maatschappijen, genoegzaam dezelfde zijn.

De verlenging des wegs op 's Hertogenbosch is daarom niettemin noodzakelijk, maar zij moet bij de Hollandsche lijnen blijven, en hetzij bij het Noorden, of beter nog bij de hier aangenomene scheiding, bij den spoorweg van Vlissingen gevoegd worden. Het belang der Noordelijke spoorwegen is zeker de meest algemeen erkende en wordt diep gevoeld door alle de inwoners, die nu van de tegenwoordige middelen van vervoer zijn uitgesloten. Wij zouden daarom zoo gaarne zien, dat ook in deze gewesten mannen optraden, om het belang van den weg te bevorderen, en dat men niet achterwege bleef bij den Zeeuwsch-Limburgschen spoorweg, waarvan het belang in eene memorie, aan de Staten-Generaal is medegedeeld. Wij zouden meenen, dat de Noordelijke en Zuidelijke gewesten zich naauw moesten aansluiten, om door onderlinge medewerking elkanders belangen te bevorderen en het grootsche doel eenmaal te bereiken.

2o. Maatschappij voor de spoorwegen in het midden des Rijks.

Hiertoe zou moeten behooren: de Rhijnspoorweg, de Hollandsche spoorweg en de spoorweg van Amsterdam tot den Helder. Het geïsoleerd standpunt der tegenwoordige spoorwegen, zou men door de aansluitingen te Amsterdam en Rotterdam, en door de spoorwegversmalling van den Hollandschen weg moeten wegnemen.

Die verbinding zou men te Rotterdam zoodanig moeten uitvoeren, dat ook de verlenging in Zuidelijke rigting naar Dordrecht en Breda mogelijk wordt.

Door de vereeniging van den Helder met dezen weg wordt die belangrijke haven, met dit net van spoorwegen vereenigd, en zal Amsterdam zijnen handel aldaar op groote schaal kunnen ontwikkelen, zooals thans door Bremen te Bremershaven geschiedt.

3o. Maatschappij voor de Zuidelijke spoorwegen.

Hiertoe behoort de spoorweg van Vlissingen, de verbinding van Rotterdam met Breda en van 's Hertogenbosch tot Arnhem.

Volgens deze verdeeling heeft men de natuurlijke scheiding van ons land door de rivieren in acht genomen, en heeft iedere maatschappij eene groote belangrijke zeehandelplaats, die zij kan exploiteren, en die op volkomene wijze met de anderen en met het buitenland verbonden is. Wanneer aan zoodanige groote maatschappijen de voorkeur der secondaire lijnen wordt toegestaan, dan zal de uitvoering daarvan spoedig verzekerd zijn, en er zelfs een veel grooter en uitgebreider net van spoorwegen tot stand komen, dan de Regering zich nu voorstelt, en dat toch door velen bestreden wordt.

Men zal daaruit ook zien, dat wij niet ingenomen zijn met het plan van den heer *Bredius*, omdat wij in het gedeelte van Tilburg tot Bilsen, niets zien van bevordering van Hollandsche, maar wel van Belgische belangen. De weg van Maastricht over Roermond tot Venlo, voldoet voor het minst even goed aan het belang der stad Dordrecht, als de lijn, die deze stad nu voorstaat. Men moet in Nederland Hollandsche en niet Belgische maatschappijen vormen, en Hollandsche, niet Belgische belangen op den voorgrond stellen, en wij zouden het onverantwoordelijk achten, dat een weg van Bilzen op Tilburg en niet van Maastricht op Venlo wierd uitgevoerd. Onder de voordeelen, die de spoorwegen kunnen aanbieden, behoort voorzeker, dat men een zeker bestaan kan geven aan menschen van alle standen, en beschaving, zoowel technische als comptabele handwerkslieden, arbeiders enz.

Welnu, de spoorweg van Antwerpen naar Rotterdam met den zijtak op Breda kan ons leeren, wat men van het Belgisch beginsel te wachten heeft, alwaar zeker de Hollandsche belangen ten achteren staan, en het vermoedelijk niet lang zal duren, dat alle Hollandsche ambtenaren verdwenen zijn. De spoorweg van Rheine tot Zevenaar toont dit nog sterker aan en reeds is de uitvoering dier lijn aan Belgische ambtenaren opgedragen. Zelfs de brochure van den heer *Bredius* kan ons dit leeren, en een ieder die het boekje met aandacht leest, en spoorwegzaken beoordeelen kan, zal het Belgische beginsel ook daarin kunnen begrijpen. Wij zullen het tegenwoordige dit niet verder aantoonen, maar wij vertrouwen, dat èn de heer *Bredius* èn de stad Dordrecht zich zullen ontslaan van de voogdijschap der Belgische heeren *de Bruyne* en *Houtain en Cie.*

Wat men in Nederland verkrijgen moet, zijn Hollandsche maatschappijen, waarbij zoo niet geheel, dan toch grootendeels Hollanders aan het hoofd staan, en daarom zouden wij den weg van Vlissingen met dien van Rotterdam en Dordrecht wenschen vereenigd te zien, omdat niet de vreemde maar de Hollandsche steden van het groote nut der Vlissingsche haven het eerst zullen partij trekken.

Van hoeveel belang dit Hollandsch beginsel is, leert ons de onderneming te Bath, alwaar, onder de leiding van de Engelsche Ingenieurs, zooveel geld verkwist is. Dit leert ons ook de Rhijnspoorweg, alwaar het Engelsche beginsel, zonder genoegzame kennis van de zeden en gewoonten van ons land, veel minder erlangt, dan van die belangrijke spoorweglinie te verkrijgen is.

Zijn eenmaal de spoorwegen vastgesteld, dan zal de vraag moeten beslist worden, op welke wijze men de spoorwegen tot stand zal brengen.

Voorzeker zal men de voorkeur geven aan Nederlandsche maatschappijen, waardoor, onder medewerking van Hollandsche kapitalisten, men voor Nederland, zijne menschen en zijne werklieden, de eer en het voordeel der onderneming verkrijgen zal. Dit kan men alleen verkrijgen door het vertrouwen der kapitalisten op te wekken. Wij kunnen daarom ons geheel vereenigen met de beschouwingen vervat in de onlangs uitgevene Memorie (getiteld: Chemins de fer Neerlandais) over de verschillende stelsels van aanmoediging, die de Staat aan de maatschappijen moet verleenen.

Wanneer de Staat op zich neemt de haven-, kanaal- en dokwerken, zooals tot heden altijd heeft plaats gehad, en verder de belangrijke kunstwerken van bruggen over de rivieren en de kosten in het belang van 's Rijks verdediging, zoo kan men in het algemeen aannemen, dat, op geringe uitzonderingen na, men door waarborg van rente, alle de spoorwegen verkrijgen zal. Wij bedoelen door waarborg van rente niet het Pruissische stelsel, waaraan thans de Rhijnspoorweg is opgeofferd, maar het Fransche stelsel (door den kundigen schrijver aangeprezen) waardoor ontwikkeling van handel en nijverheid onbelemmerd kan bevorderd worden. Ook wij zijn overtuigd, dat eene bijdrage van den Staat, zooals wij hier boven opgaven, de waarborg der rente slechts redelijk zal doen zijn, en dat het Fransche stelsel ons het spoedigste de weldaden van spoorwegen geven zal, en het minst aan den Staat kosten zal.

Frankrijk leert ons, dat spoorwegen, die gedeeltelijk door den Staat zijn uitgevoerd, de grootste opofferingen voor den Staat vereischt hebben, en dat de spoorwegen alleen daardoor die hoogte bereikt hebben, dat de Staat een minimum van rente gewaarborgd heeft, zonder dat echter die rente tot heden iets aan de schatkist gekost heeft, zoodat de Regering door dien waarborg slechts zedelijk tusschen beide treedt. Men vergete daarbij niet, dat men zich in het algemeen wendt tot een publiek, dat onwetend en niet overtuigd is van het welslagen der onderneming, zooals bij de ondernemers zelve het geval is, en dat men buitenlandsch huiverig is voor de Hollandsche spoorwegen, waarin de Hollandsche kapitalisten zelve niet deelnemen.

Dat het Noorden en Zuiden zich dus vereenigen, dat zij trachten die voorwaardente verkrijgen, waardoor men de medewerking en het belang der Nederlandsche natie verzekerd, dat zij zich daarvoor vereenigen, om allen Belgischen invloed te voorkomen, daar het van zelfs spreekt, dat Belgie thans met leedwezen ziet de beweging voor spoorwegen, die zoo algemeen in ons land wordt waargenomen, waardoor Holland zijne al oude plaats zal hernemen en met voordeel met Belgie en den vreemde zal concurreren.

Dat men daarvoor alle krachten te zamen spanne en dat eenheid de leus zij; dit hopen wij, en mogen wij van het Noorden en Zuiden verwachten.

CORRESPONDENTIE.

S. H. vraagt, of een rund uit eene plaats waar de zoo zeer gevreesde longziekte heerscht, na geslagt te zijn, mag vervoerd worden naar Assen, niettegenstaande de Burgemeester geweigerd heeft een certificaat af te geven, om datzelfde rund levend te vervoeren.

REISVERHAAL
VAN ASSEN NAAR 'SGRAVENHAGE,
IN DEN TRANT VAN
den Drentschen Assessor met zijne beide neven op reis naar Amsterdam.

(4e Vervolg.)

Toen wij te Munster-Meppen zoo, eenigzins onaangenaam doch niet tot finantiële schade, onder de waarheid zwoegden van de spreuk: »*ieder moet zijn pakje dragen!*" meenden wij voor een oogenblik, dat de Hannoveranen niet meer als vroeger van top tot teen door 't Hoog gezag werden *geadministreerd*, maar in het hulp-gebouw van het station kwamen wij tot andere gedachten, toen de bureaulisten, die plaats- en goederen-kaartjes moesten afgeven, 3 kwartier uurs vóór het vertrek van den trein, aan 7 volen 3 halfwassene reizigers lieten hooren; »de officieele kaartjesklok heeft nog niet geslagen!» en daarop met een zeer officieel gezigt op hunne gelinieerde ambtsboeken tuurden.

Alzoo - *wachten.*

Eindelijk wees de wijzer aan, dat de reizigers hunne regten konden doen gelden, de kijkgaatjes voor de dienst-conversatie gingen openen, men vroeg en ontving en betaalde. Ook de ambtenaar, met het goederen-vervoer belast, werd zelfs zóó mobiel, dat hij ons de koffers en doozen (onze lezers weten, bij dit laatste woord, dat wij de reis-administratie over de bagagie eener dame hadden) uit het naauwe voorhof der hulploods, naar zijn kantoor op de bascule hielp dragen. Wij dankten den man, die, althans op dat oogenblik, opperschrijver en opperdrager tevens wilde zijn, en eenige oogenblikken later stoomden wij op Oost-Friesland aan, regt verheugd, dat wij het eigenlijke Hannover, voor ons op dien dag het »land der dienstbaarheid," spoedig achter den rug zouden hebben.

De wagens van den Hannoverschen spoorweg zijn gemakkelijk, de weg zelve, naar de schudding te oordeelen, goed en wij zaten zeer ruim, want er waren zeer weinig reizigers. De wachters op den weg zijn ook beter gehuisd, dan die nederige beambten ten onzent en herinnerden ons dadelijk, dat wij in een meer militair Land stoomden, trouwens, bij het passeeren van den trein, stonden zij in militaire positie, de voeten waaijers-gewijze en salueerden, zooals de soldaat dit gewoon is. Harder stoomende, dan wij eerst vermoedden, omdat de trein minder bewe-

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

A. DE KONING Jr.
met
R. SCHIPHORST HAALWEIDE.

De Wijk, 23 October 1857.

Heden overleed onze hartelijk geliefde Dochter JOHANNA WILLEMINA LAMBERTA, in den ouderdom van nog geen 12 jaar.

Meppel, 26 October 1857.

JACOB DE JONGE Jun.
L. A. DASSEN.

Eenige kennisgeving.

Grolloo, 27 October 1857. Mijne onvergetelijke en diep betreurde echtgenoot ALAGONDA GEERTRUIDA BORGESIUS, die in de eerste dagen van haar kraambed zoo veel voorspoed mogt ondervinden, en zich met mij zoo innig verblijdde in de geboorte van een' Zoon, stierf heden onverwacht aan de gevolgen van eene verborgene bijkomende ongesteldheid. Zij bereikte den ouderdom van 26 jaren en 7 maanden, waarvan ik helaas! maar elf maanden op de meest gelukkige wijze met haar mogt doorbrengen.

Eenvoud en *liefde* waren de kenmerken van haar maatschappelijk en huisselijk leven.

Dat de droefheid groot is bij wederzijdsche betrekkingen van de dierbare afgestorvene, laat zich beter gevoelen dan beschrijven.

C. BOLT.

Vergadering

der Provinciale Commissie van ***geneeskundig onderzoek en toevoorzigt*** in Drenthe, op DINGSDAG, 1 December 1857. Zij, die dan in eenigen tak der Geneeskunst wenschen geëxamineerd te worden, vervoegen zich, acht dagen te voren, in persoon of vrachtvrij per brief, met de noodige bewijsstukken bij den President der Commissie, den heer Dr. P. HOFSTEDE CRULL te Meppel.

Assen, 31 October 1857.

In naam der Commissie v.n.,
D. COHEN, Lid' en Secretaris.

Vergadering

der tweede Afdeeling van het Genootschap ***ter bevordering van den Landbouw*** in Drenthe, op Woensdag, 11 November e.k., 's namiddags om één uur, ten huize van J. B. SCHUT te Assen.

Assen, 31 October 1857.

In naam van het Bestuur der Afdeeling vn.,
De Secretaris-Thesaurier,
D. COHEN.

AGENTEN.

DE ENGELSCHE MAATSCHAPPIJ VAN LEVENSVERZEKERING ***"The Defender,"*** 34 *Neu Bridge Street, Blackfriars, Londen*, vraagt voor **ASSEN** en de voorname plaatsen der Provincie **DRENTHE**, een ***algemeenen AGENT***, die vele Relatien heeft en goede Informatien geven kan.

Brieven franco aan de Directie voor Holland, Rotterdam, Hoogstraat 10—67.

NOORD-WILLEMS-
Kanaalmaatschappij.

BUITENGEWONE VERGADERING der DEELNEMERS, op ZATURDAG den 7den November aanstaande, ten Huize van J. B. SCHUT, te *Assen.*

Groningen, 27 October 1857.

Namens Commissarissen der Maatschappij voornoemd:
J. W. QUINTUS,
Secretaris.

M. MICHEL

heeft de eer hare geachten BEGUNSTIGERS te berigten, dat bij haar zijn ontvangen de **Nieuwste Modellen** van **MANTELS, TALMA'S, CHALESLONGS** en **DOEKEN**, alsmede de **NIEUWSTE STOFFEN** voor dit ***Saizoen.***

Groningen, 28 October 1857.

De ondergeteekende maakt aan zijne geëerde begunstigers bekend, dat hij is VERHUISD van de Kruisstraat naar de **MARKT**, en thans zijn **ruim gesorteerde WINKEL van**

Goud en Zilver

heeft GEOPEND in het huis, vroeger bekend als het Logement *de Koppelpaarden*.

Hij verzoekt bij voortduring gunst en recommandatie en belooft eene goede bediening.

Assen, 26 October 1857.

J. HEMMES.

Op den 1sten Mei 1858 TE HUUR:

Eene nette **BEHUIZINGE**, staande aan de Noordsche streek te Hoogeveen, waarin 4 ***behangene Kamers***, voorts ***Keuken, Kelder, ruime Schuur***, met een daarachter gelegen ***Tuin.***

Te bevragen in persoon of met franco brieven bij den Notaris Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen.

Veenverhuring

op NIEUWEROORD.

Ten verzoeke van de heeren A. DE WILDE VAN PIJNENBURG en Cie., zullen op e.k. VRIJDAG den 6 November, des voormiddags ten elf ure, ten huize van GEESJE WARMELS aan het Noordsche schut te Hoogeveen, publiek worden verhuurd, om te ***beboekweiten:***

Ongeveer 325 akkers, meest best, ***BOEKWEIT-VEEN***, gelegen op Nieuweroord of het voormalig ***Bork- en Broekveen.***

Er geschiedt aanwijs op het terrein zelve, — des morgens vóór de verhuring, — door WILLEM RAVENHORST, Veldwachter te Nieuweroord.

Op verzoek zijn ook vóór dien tijd bij denzelven inlichtingen te bekomen.

Westerbork, 29 Oct. 1857.

Notaris: Mr. J. T. KIJMMELL.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 23—30 Oct. Ondertr.] D. Huizing en A. H. C. Veeze. — Geh. H. Fabritius en M. Iebershoff. — Bev.: G. Steenmeijer geb. Olthoff, van d.; E. Pol geb. Hummelen, van z.; A. Olijve geb. Stoffels, van z.; A. M. Miecka geb. Belzer, van d. — Overl.: E. Tiel, vrl. 16 d.

Meppel, 22—29 Oct. Geh. J. B. Otten met H. Mastebroek. — Ondertr. geene. — Bev. H. Massier geb. Wenink, van z., H. van Antwerpen geb. Roelink, van z.; V. Wolff geb. Denneboom, van z. — Overl.: J. B. Worst, 83 j., weduwenaar van G. G. Worst; A. Veenstra, 14 d. vrl.

Wolvega. 22—28 Oct. Geb. Trijntje, d. van H. Laurier en A. H. Vrind van Noordwolde; Johannes, z. van K. J. Dijkstra en A. J. van Dijk van Blesdijke; Geert, z. van K. G. Schippers en J. H. Poorte; Reinder, z. van K. J. Zondergeld en G. J. Wapstra van Noordwolde; Pieter, z van J. H. Dijkstra en A P. Hoekstra van Oldeholtwolde. — Ondertr. J. J. Jonker en K. K. Weerman van Wolvega; W. J. Oord en E. H. Bakker van Idzard; E. J. van der Molen van Spanga en J. Oosterkamp van Oldemarkt. — Geh. P. F. Hepkema van Oldelamer en K. Peereboom van Sonnega; W. F. Schokker en A. G. Wagemaker, beide van Idzard; L. S. Visser van Oldeholtwolde en G. F. Sjonger van Idzard. — Overl.: H. J. Schipper, ml. geh., 84 j. van Spanga.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 30 October.

Tarwe, Jarige	70 ℔	f 8.00	Boekweit, zand 64	N.pd f	5.90
» Oml.	70	» 7.40	» » 66	» »	6 40
dito.	72	» 7.90	» n. zwarte 66	» »	6 25
» » Old.	70	» 7.20	» voer 64	» »	5.65
» » »	72	» 7 70	Paardeboonen..	f 7.75	à 8.00
Rogge, O. Inl.	64	» 5.70	Groene Erwten.	» 00.00	à 00.00
	66	» 6.10	Graauwe »	» 00.00	à 00.00
» » Nieuwe	68	» 6.65	Koolzaad ...	f 12.00	à 13.50
Haver, N. dikke	40	» 3.85	Gort, grove ..	» 9.75	à 10.25
» »	42	» 4.05	Gort, parel ,	» 00.00	à 00.00
» Voor	36	» 3.55	Olie, raap p. vat	» 42.00	à 00.00
» »	40	» 3 95	Raapkoeken . . .		à —.—
» Zwarte	36	» 3.45	Lijnkoeken . . .	—.—	à —.—
» »	38	» 3.70	Boter 1ste soort	f 00.00	a 00 00
Gerst, N. wint.	54	» 5.00	Boter 2de »	f 00.00	a 00.00
» » »	56	» 5.40			
» » zomer	56	» 0.00			
» » knob.	60	» 6 00			

Nieuwe Tarwe slap en 20 ct. lager traag afgaande. — Rogge en Boekweit bij gerijven in een doen. — Gerst 30 ct. lager afgegeven. — Dikke Haver 5 ct., Voersoorten 15 ct. lager verkocht. — Boonen 25 ct. lager. — Gort slap. — Koolzaad op de verlaagde prijzen nog zonder handel gebleven.

ASSEN, 29 Oct. Rogge f 7.00 tot f 8.00. — Veenboekweit f 6 20 tot f 6,80. — Zandboekweit f 6,20 tot f 6,80. - Ruigwitte Aardappelen f 1.50 tot f 1,70; roode Venlosche dito van f 1,55 tot f 1.70. — Varkens van f 00.00. — Appelen f 4.00. — Roode Kool van f 4.00 tot f 8,00 de 100 stuks. — Witte dito f 2.00 tot f 5.00 en Savooije Kool van f 4,00 tot f 6,00 de 100 stuks. — Knollen van f 0,80 tot f 1,25. — Eijeren de 100 stuks f 3,00 a f 0,00. — Grasboter per Ned. ℔ f $0,92^5$ a f 0.97^5. — Roggebrood de 6 Ned. ℔ f 0,55.

ZWOLLE, 30 Oct. Tarwe: n. f 11.00 a f 9.75, j. f 00.00 a f 00.00; dito Ruwarige n. f 12.00 a f 00.00, j. f 00.00 a f 00.00. — Rogge: n. f 7.25 a f 6.75, j. f 0.00 a f 0,00. — Boekweit: n. f 7.00 a f 6.50, j. f 0,00 a f 0.00. — Erwten: Groene n. f 0.00 a f 0.00; dito Graauwe n. f 0.00 a f 0.00. — Gerst: n. f 5.75 a f 0.00, j. f 0.00 a f 0.00. — Haver: n. f 0.00 a f 0.00, j. f 0.00 a f 0.00. — Boonen: (paarden) n. f 0.00 a f 0.00, j. f 0.00 a f 0.00; dito (duive) n. f 7.75 a f 7.50, j. f 0.00 a f 0.00. — Aardappelen f 2.30 a 1.50. — Boter per Ned. pond f 1.20 a f 1.00; per $\frac{1}{8}$ ton f 24.50 a f 24.00.

WOLVEGA, 28 Oct. Rogge f 7.35 tot f 7.60; aangevoerd 17 mud. — Boekweit van f 6.50 tot f 7.40; aangevoerd 18 mud. — Haver f 0.00; aangevoerd 0 mud. — Boter f 49.50; aanvoer 88 $\frac{1}{4}$, 52 $\frac{1}{8}$ en 0 $\frac{1}{16}$ tonnen.

MEPPEL, 29 Oct. Rogge f 6,75 a f 7,75. Boekweit f 6,00 a f 7,00. Boter $1\frac{1}{2}$ N. ℔ f 1,60 a f 1,70. Boter per $\frac{1}{8}$ vat f 21,00 a 24,00. Roggebrood de 6 N. pd. f 0.00 de 3 N. pd. f 0,00.

OOSTERWOLDE, 26 Oct. Rogge f 7.60 tot f 7.00; aanvoer 48 mud. Zandboekweit f 7.00 a f 6.50; aanvoer $83\frac{1}{2}$ mud. Veenboekweit f 7.25 a f 6.00; aanvoer 130 mud.

AMSTERDAM, 28 Oct. TARWE lusteloos; 129 ℔ bonte Poolsche f 343; 129 ℔ mindere dito f 325; 132 ℔ roode Nassaudietsche f 305; 134 ℔ dito f 320; 156/2 ℔ jarige Bovenl. Ris f 310. — Gedroogde ROGGE met goeden handel tot lagere prijzen, ongedroogde bij gerijven onveranderd; 116, 117, 118 ℔ Petersburger f 166, 168, 170 bij partij; 117, 119 ℔ dito f 172, 180; 122 ℔ Belgische f 208.. — GARST en HAVER zonder handel. — BOEKWEIT slap; 119 ℔ zwarte Groninger Zand f 200. — Van Koningsberger Graauwe ERWTEN waren enkele partijtjes ter veil, die op f $10\frac{3}{4}$ a f 11 naar deugd gehouden werden; kwaliteit en kook valt allezins voldoende. Een groot gedeelte was reeds zeilende verkocht en de meeste houders toonen zich niet genegen lagere prijzen aan te nemen. — KOOLZAAD flaauw; op 9 v. Olie in Oct. en Nov. £ 74; Dec. £ $74\frac{1}{2}$; April £ 77. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE slap; op 6w. f $43\frac{1}{4}$; Vliegend f 42; 1o. Nov. f $42\frac{1}{4}$, $41\frac{1}{4}$; Dec f $42\frac{1}{4}$, $41\frac{1}{2}$; Mei f $43\frac{1}{2}$, $42\frac{3}{4}$. — LIJNOLIE flaauw; op 6w. f $43\frac{1}{2}$; Vliegend f $42\frac{1}{4}$; 1o. Nov. f $41\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$; Dec. f 40, $39\frac{3}{4}$; Maart f $39\frac{1}{4}$, 39; April f $39\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Mei f $39\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$. — HENNEPOLIE op 6w. f $47\frac{1}{4}$; Vliegend f 46. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 90 a f 95. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f $11\frac{1}{2}$ a f $14\frac{1}{2}$.

SCHIEDAM, 27 Oct. MOUTWIJN f 17, en ook tot deze verlaging met genegen verkoopers. — JENEVER 100 pct. Amst. proef 21 a f $21\frac{1}{2}$ per vat contant.

VEEMARKTEN.

* **De Wijk**, 29 Oct. Op de gisteren alhier gehoudene najaars-veemarkt waren aangevoerd 814 koeijen, 223 varkens, 15 schapen en 16 geiten; de handel was buitengewoon levendig en de prijzen zeer hoog, zoodat er voor de koeijen van f 40 tot f 187, voor de varkens van f 15 tot f 40, voor de schapen van f 5 tot f 12 en voor de geiten van f 4 tot f 8 besteed werden.

Groningen, 30 October. Weinig aanvoer van Runderen, de prijzen der vette van 24 tot 26 cent de 5 ons; weinig aanvoer van Schapen, vetten van f 13 tot f 16, Lammeren van f 6 tot f 10; de aanvoer van Varkens was traag, prijzen gelijk vorigen marktdag.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1857.

	pct.	28 Oct.	29 Oct.
Nederl. W.S.	$2\frac{1}{2}$	$62\frac{1}{8}$	$62\frac{3}{8}$
» »	3	$74\frac{1}{4}$	$74\frac{7}{16}$
» »	4	$95\frac{3}{4}$	$95\frac{3}{4}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{4}$	89
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	$144\frac{3}{8}$	$144\frac{3}{8}$
O. I. Leening	4	$93\frac{1}{4}$	93
Aand H.Spw.			
Aand.R.Spw.	$4\frac{1}{2}$		
Ned. B.			
Maats.Weld.			
Rusland,			
Obl. Hope	5	103	103
Dito 1831/33	5	$91\frac{1}{2}$	$91\frac{1}{2}$
Cert. 1840	4		$83\frac{3}{8}$
» Stieglitz	4	$83\frac{3}{8}$	$83\frac{3}{8}$
» Nieuwe	4		
» 5e Serie	5	$95\frac{7}{8}$	$95\frac{3}{4}$
» 1855 6e S.	5	$98\frac{1}{4}$	$98\frac{1}{8}$
Cert. v. Ass.	6	$64\frac{1}{8}$	

	pct.	28 Oct.	29 Oct.
Polen,			
Aand. f 300		[illegible]	153
Obl.	4	$77\frac{3}{8}$	[illegible]
Spanje, Obl.	$1\frac{1}{2}$	25	$24\frac{15}{16}$
Obligatien	3	$41\frac{7}{16}$	$41\frac{1}{8}$
Binnenl.	3	$36\frac{3}{4}$	$36\frac{1}{2}$
Amortisable			
Bewijz. Coup.		$5\frac{3}{8}$	$5\frac{3}{8}$
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
» »	4		
» Metal.	5	$71\frac{3}{8}$	$71\frac{3}{16}$
» RenteAm.	5	$83\frac{7}{16}$	$83\frac{1}{8}$
» Nation.	5	$73\frac{1}{4}$	$73\frac{3}{16}$
» »	$2\frac{1}{2}$	$37\frac{3}{16}$	$37\frac{3}{8}$
Belgie, Cert.	$2\frac{1}{2}$		
Rothschild	$2\frac{1}{2}$		51
Portug., Obl.	3	$43\frac{1}{2}$	$43\frac{7}{16}$
Brazilien	5	96	
Weener aandeelen	4		306

28 Oct. De markt aanvankelijk op nieuw vaster, sluit algemeen minder geanimeerd, daarvan nogtans uitgezonderd de Illinois Contr.-Spoorweg-Obligatiën en Aandeelen, die wederom niet onaanzienlijk gerezen zijn.

29 Oct. De markt was aanvankelijk zeer vast, later echter minder geanimeerd

De Illinois-Centr.-Spoorweg-Obligatiën vervolgden hunne vooruitgaande beweging.

---

ging maakte dan de Hollandsche, die er op gesteld schijnt om den reiziger aanhoudend en vrij onaangenaam te doen *voelen* hoe snel hij zich beweegt, kregen wij eindelijk, en 't harte ging ons op! zeeschepen met wapperende vlaggen te zien, bereikten het levendige Papenburg, eene soort van kolonie met ruim 3000 inwoners, die voor een tiental jaren met elkanderen ongeveer 150 schepen hadden, en hielden weldra stil, waar wij wenschten te zijn, te Leer, na eerst vóór die stad eene brug te zijn gepasseerd, die over de Leda ligt en die, wij zeggen het op gerucht met goed vertrouwen na, een kunststuk van brugbouw is. De Hannoveranen althans, die met ons reisden, murmelden als uit één mond, tegen hen die zij als vreemdelingen beschouwden: »dat is een genie-werk!» Wij keken, bij die uiting van nationalen trots, als bewoners van het vaderland van bruggen en sluizen, zoo onverschillig mogelijk, waarop een volle maans Hannoveraan, met ros haar en breede schouders, de helft van ons ligchaam mat, als wijlen Goliath van Gad den teederen en eenvoudigen jongeling David.

Te Leer staat een fraai, voor ons oog echter eenigzins vreemd stations-gebouw, dat wij haastig doorsneden, om in een zeer gemakkelijk rijtuig plaats te nemen naar een hôtel, waar wij onze nachtrust wenschten te nemen. Onmiddelijk hadden wij een paar goede kamers met kagchels als miniatuur torens van Babel en ledekanten zonder behangsels.

Het idé, van straks daar op zoodanig paradebed te liggen, hoewel moederziel alleen, beviel ons niet. De Hollander, die zijn huis lief heeft, en daarin ook zijn ledekant-kamertje, waar boven hij een hemeltje heeft, uit hetwelk helderwitte, groene of gekleurde gordijnen golvend afdalen en hem in het nachtelijk uur zelfs van de wereld, zijne zwijgende slaapkamer, afscheiden — de Hollander houdt niet van zulk eene nachtelijke tentoonstelling, al vraagt men daartoe slechts zijn hoofd, voor een vierde nog verscholen in eene sierlijke gepluimde slaapmuts.

Genoeg — wij *moesten* slapen, zooals elk fatsoenlijk creatuur in het Oost-Friesche Leer slaapt en als acht duizend zielen daar vrede meê hebben, zouden wij dan, met eenige hoop op goed succes, mogen pruttelen?

Op de vraag aan onzen bedienenden bediende: »is er dezen avond ook iets te zien in Leer?» antwoordde deze, bewonderenswaardig laconisch: »het theater, Mijnheer!» en naauwelijks had de jeugdige geservette Oost-Friesche logement Spartaan dit woord gezegd, of wij maakten ons gereed om op te gaan tot den tempel, opgerigt voor »der kunsten-God aan de Eems.»

Door eene poort over een zeer duisteren binnenhof, bragt men ons in een langen tamelijk duisteren gang, waar wij eindelijk een lid der vrouwelijke sekse vonden, die aan een kermistafeltje gezeten, ons een entrée kaartje 1ste rang, à ongeveer één Gulden, ter hand stelde en ons den toegang opende tot den schouwburg, waar het gordijn nog niet was opgehaald, maar inmiddels twee musici, een pianist en een violist, met den meesten ernst voor ongeveer 100 dames, 75 adspirant en half wassene Heeren en een 25tal Oost-Friesche staatsburgers, hunne bekende of welligt tot op dien avond nog onbekende talenten ten toon spreidden.

De tweede rang, eene galerij, was goed bezet, maar verkeerde in zoo schemerachtig licht, dat wij over den levenden en ook levendigen inhoud daarvan, niets durven zeggen.

GEDRUKT BIJ GRATAMA te Assen